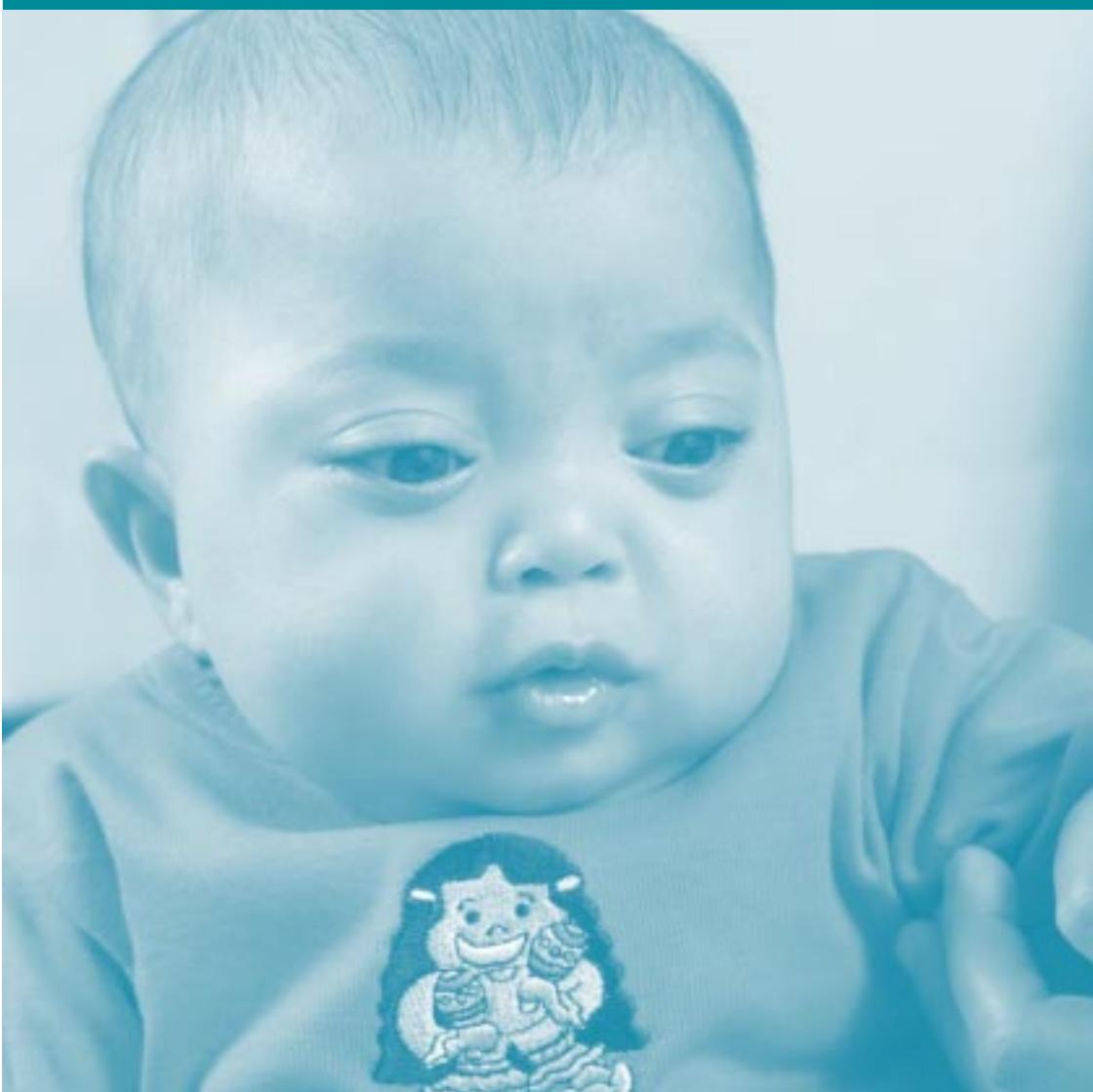

તમારા બાળકને સાંભળવાની તકલીફ છે

માતાપિતા માટે માહિતી

THE NATIONAL
DEAF CHILDREN'S
SOCIETY

Your Baby has a Hearing Loss - Gujarati

NHS | NEWBORN HEARING
SCREENING PROGRAMME
ન્યૂબોર્ન હિઅરિંગ સ્ક્રિનિંગ પ્રોગ્રામ

તમારા બાળકને સાંભળવાની તકલીફ છે

જ્યારે માતાપિતા અને કુટુંબોને ખબર પડે કે તેમના બાળકને સાંભળવાની તકલીફ છે કે ઓછું સંભળાય છે, તો તેમના મનમાં ઘણા પ્રશ્નો ઉઠે છે. આ પુસ્તિકામાં કેટલાક સામાન્ય પ્રશ્નોના જવાબ આપવામાં આવ્યા છે. તેમાં તમારા અને તમારા બાળક માટે શું મદદ મળી શકે તેમ છે તે પણ જણાવવામાં આવ્યું છે અને તમને વધારે માહિતી ક્યાંથી મળી શકે તેની વિગતો આપવામાં આવેલી છે.

મેં ડેફ (બહેરા) શબ્દ સાંભળ્યો છે.

શું આનો અર્થ એવો થાય કે મારા બાળકને કોઈ જ અવાજ સાંભળતો નથી?

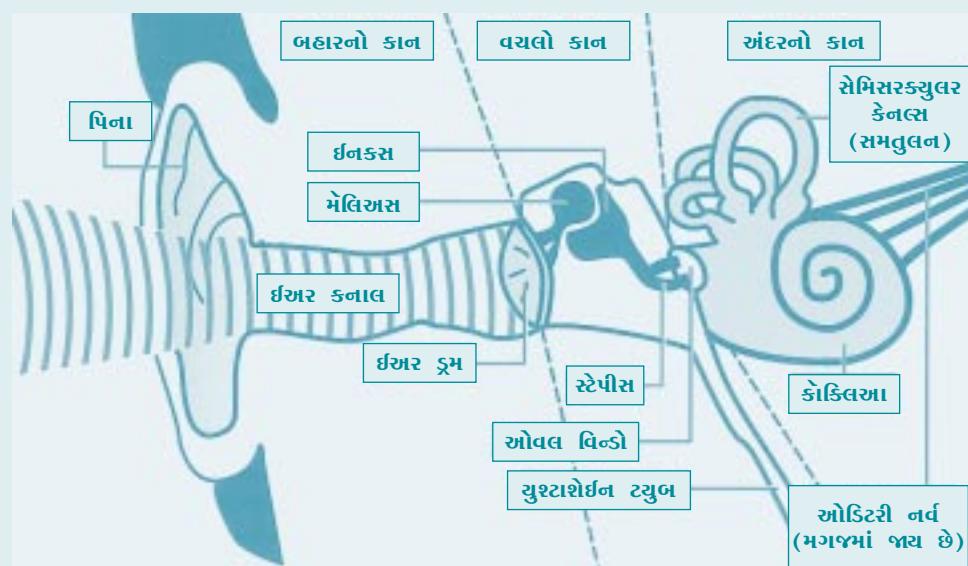
તમારું બાળક કોઈ જ અવાજ સાંભળી નહિ શકે એવી શક્યતાઓ ઘણી જ ઓછી છે. ડેફ (બહેરા) (ડિ બાધ્યર) શબ્દનો અર્થ, સાંભળવાની દરેક પ્રકારની અને દરેક પ્રમાણમાં તકલીફ એવો થઈ શકે છે. બીજા શબ્દોમાં ‘હિઅરાંગ ઈમ્પેર્ટ’ (સાંભળવાની નભળાઈ) અને ‘હાર્ડ ઓફ હિઅરાંગ’ (ઓછું સાંભળી શકતા) નો સમાવેશ થાય છે.

જો તમે તમારા બાળકની સાંભળવાની તકલીફ વિશે ચોકક્સ ન હો, તો તમારા ઓડિયોલોજિસ્ટને પૂછી જુઓ. તેઓ તમને તમારા બાળકની સાંભળવાની શક્તિની તપાસનાં પરિણામો સમજાવી શકશે. તેઓ તમને એ પણ સમજાવી શકશે કે તમારું બાળક ક્યા અવાજો સાંભળી શકે છે અને ક્યા આવણે સાંભળવાનું તેના માટે મુશ્કેલ હોઈ શકે.

મને કહેવામાં આવ્યું હતું કે મારા બાળકને સેન્સરી-ન્યૂરલ પ્રકારની સાંભળવાની તકલીફ છે. એટલે શું?

સેન્સરી-ન્યૂરલ બહેરાશ, અથવા તેને ક્યારોક કહેવામાં આવે છે - નર્વ ડેફનેસ (મગજની નસની બહેરાશ) એ ઈનર ઈઅરમાં (કાનના અંદરના ભાગમાં) સાંભળવાની તકલીફ છે. આનો સામાન્ય રીતે એ અર્થ થાય કે ક્રોનિકા તરીકે ઓળખાતો ઈનર ઈઅરનો અભૂકૃત ભાગ અસરકારક રીતે ક્રમ કરતો નથી. ક્રમ ગજ ભાગમાં વહેંચાયલો હોય છે. આને આઉટર ઈઅર (બહારનો કાન), મિડલ ઈઅર (વચલો કાન) અને ઈનર ઈઅર (અંદરનો કાન) કહેવામાં આવે છે. સાંભળવાના ક્રમમાં આ ત્રણેય ભાગો જુદી જુદી ભૂમિકા બજવે છે.

કાનનો નકશો

ન્યૂબોર્ન ડિફરેંચ સ્કીનિંગ પ્રોગ્રામ

ઓડિયોલોજિસ્ટ મને કહું કે મારા બાળકને હાઈ ડિક્વિન્સી પ્રકારની સાંભળવાની તકલીફ છે. એટલે શું?

જુદા જુદા અવાજો જુદા જુદા પ્રમાણમાં મોટા કે નાના હોય છે અને તેની ડિક્વિન્સી (કંપનો) કે પિચ (તીવ્રતા) જુદી જુદી હોય છે. બની શકે કે તમારું બાળક અમુક અવાજની અમુક ડિક્વિન્સીઓ બીજા કરતાં વધારે સારી રીતે સાંભળી શકે અથવા એવું પણ બની શકે કે તેની સાંભળવાની તકલીફ બધી જ જુદી જુદી ડિક્વિન્સીઓને એક સરખી રીતે જ અસર કરે તેવી હોય. જો તમારા બાળકને ઊંચી ડિક્વિન્સીના અવાજ સાંભળવામાં તકલીફ હોય તો આને હાઈ ડિક્વિન્સીની સાંભળવાની તકલીફ તરીકે ઓળખવામાં આવશે.

સાંભળવાની તકલીફ પણ જુદા જુદા પ્રમાણની હોય છે. આને હળવી, મધ્યસરની, ગંભીર અને અતિ તીવ્ર તરીકે ઓળખી શકાય છે. તમારા ઓડિયોલોજિસ્ટ તમને સમજાવી શકશે કે તમારું બાળક ક્યા અવાજો સાંભળી શકે છે અને તેને ક્યા અવાજો સાંભળવામાં કદાચ તકલીફ હોઈ શકે છે.

કન્ડકિટવ પ્રકારની સાંભળવાની તકલીફ

સાંભળવાની તકલીફનો એક બીજો પ્રકાર છે જેને કન્ડકિટવ (અવાજનાં સ્પંદનોનું કાનમાં વહન નહિ થવાને કારણે આવતી) બહેરાશ કહેવામાં આવે છે. આનો અર્થ એ થાય કે બહારના અને વચ્ચા કાનમાંથી પસાર થઈને અવાજ અંદરના કાન સુધી પહોંચી શકતો નથી. તે બહારના કાનમાં મેલ બરાઈ જવાને કારણે પણ થઈ શકે છે, પરંતુ બાળકોમાં તે વધારે સામાન્ય રીતે, વચ્ચા કાનમાં પ્રવાહી (જેને ગ્લૂ ઈઅર કહેવામાં આવે છે) બરાઈ જવાને કારણે થાય છે. આ ઘણું જ સામાન્ય છે અને આનાથી થતી સાંભળવાની તકલીફ થોડા સમય માટેની જ હોય છે. કાયમ માટે કન્ડકિટવ પ્રકારની સાંભળવાની તકલીફ થવાનું શક્ય છે, પરંતુ તે ભાગે જ થાય છે.

સેન્સરી-ન્યૂરલ બહેરાશવાળાં બાળકોને પણ થોડા સમય માટે કન્ડકિટવ પ્રકારની સાંભળવાની તકલીફ થઈ શકે છે.

સાંભળવાની જુદા જુદા પ્રકારની તકલીફ વિશે વધારે માહિતી મેળવવા માટે, નેશનલ ડેફિલ્સ્સ સોસાઇટીનો સંપર્ક કરો અને તેમની ‘અન્ડરસ્ટેર્નીંગ ડેફનેસ’ (Understanding Deafness) નામની પુસ્તિકાની નકલ તમને મોકલી આપવા માટે કહો.

શું મારા બાળકે સાંભળવા માટેનું મશીન પહેરવું પડો?

જો તમારા બાળકે સાંભળવા માટેનું મશીન પહેરવું પડે એમ હશે, તો ઓડિયોલોજિસ્ટ તમારા બાળકના કાનનું બીબું બનાવશે જેથી તેનું ચોક્કસ કદ અને આકાર મેળવી શકાય. આ બીબાનો ઉપયોગ તમારા બાળકના કાનના બીબાં બનાવવા માટે કરવામાં આવે છે. કાનનું બીબું એ સાંભળવાના મશીનનો એક ભાગ હોય છે જે તમારા બળકના કાનમાં બેસાડવામાં આવે છે. જ્યારે કાનના બીબાં તૈયાર થઈ જશે એટલે તમને તમારા બાળકને લઈને પાછા ડિલનિકમાં આવવા માટેની અપોઈન્સેન્ટ આપવામાં આવશે. આ અપોઈન્સેન્ના સમયે કાનના બીબાં અને સાંભળવાનું મશીન બેસાડવામાં આવશે. સાંભળવાના મશીન પહેરવાનું તમારા બાળકને જરાય અગવડવાનું નહિ લાગે કે તેનાથી દુખશે પણ નહિ.

સાંભળવાના મશીનો જ્યારે લાબા સમય સુધી નિયમિત રીતે પહેરવામાં આવશે તો તેનાથી તમારા બાળકને વધુમાં વધુ જ્યાદો થશે. તમારા બાળકના સાંભળવાના મશીનનો ઉત્તમ ઉપયોગ કેવી રીતે કરવો તે વિશે તમારા ઓડિયોલોજિસ્ટ તમને સલાહ આપી શકશે.

મારા બાળકને સાંભળવાની તકલીફ શા માટે છે?

બાળકને અનેક જુદા જુદા કારણોસર સાંભળવાની તકલીફ થઈ શકે છે. સાંભળવાની તકલીફ સાથે જન્મેલાં મોટા ભાગનાં બાળકો એવાં કુટુંબોમાં જન્મે છે જેમાં કુટુંબના કોઈ સંબંધને લૂતકળમાં બઢેરાશ થયેલી હોતી નથી કે તે અંગેનો કોઈ અનુભવ હોતો નથી. સેન્સારી-યૂરલ પ્રકારની સાંભળવાની તકલીફ અનેક બ્યાનોને લીધે થઈ શકે છે. આમાં આનુવંશિકતાનાં (ઇન્ઝેન્ટિક) પરિબળો, જન્મના સમયે થયેલી સમસ્યાઓ, નિયત સમય કરતાં પહેલાં થયેલો જન્મ, સગર્ભાવસ્થા દરમ્યાન લાગેલા રૂબલા જેવા રોગના ચેપો અને બાળવયમાં થયેલી ગાલપચોળિયાં, ઓર્ચી-અછબડા કે મેનિન્જાઈટિસ જેવી બીમારીઓનો સમાવેશ થઈ શકે છે. સાંભળવાની તકલીફનું કારણ શોધવાનું હમેશા શક્ય હોતું નથી. સાંભળવાની તકલીફનાં કારણો વિશે જો તમે વધારે જાણકારી મેળવવા માગતાં હો તો તમારા ઓડિયોલોજ ડિલનિકનો સંપર્ક કરો.

ન્યૂબોર્ન હિઅરીંગ સ્કીનિંગ પ્રોગ્રામ

મને જ્યારે ઓડિયોલોજિસ્ટે કહું કે મારા બાળકને સાંભળવાની તકલીફ છે ત્યારે મને ખરેખર ઘણો આધાત લાગ્યો હતો.

શું બીજાં માતાપિતાને પણ મારા જેવી જ લાગણી થાય છે?

દરેક માતાપિતા જુદી જુદી રીતે આની પ્રતિક્ષિયા કરે છે અને તેમને અનેક જુદા જુદા પ્રકારની લાગણીઓ થઈ શકે છે.

એક માતાએ પોતાની લાગણીઓનું આ રીતે વર્ણન કર્યું હતું:

“અમે જ્યારે ઓડિયોલોજિકલ નિઝ્ઞાતને જોયા અને જ્યારે એમણે કહું કે અમારું બાળક બહેરું છે ત્યારે જાણે અમારી દુનિયા લૂંગાઈ ગઈ હોય એવું લાગ્યું.” જો કે તેને એ પણ યાદ છે કે “હું ડિલનિકમાંથી બહાર નીકળતી હતી ત્યારે ઓડિયોલોજિસ્ટે મને કહેવા શબ્દો મારા મગજમાં હજ પણ એવા જ તાજા છે અને તેનાથી મને હક્કાતમક બનવાની શક્તિ મળી છે. તેમણે કહેલું, “ફક્ત એટલું યાદ રાખજો, કે તમે જે નાનકડા છોકરા સાથે ઘરે પાછા જઈ રહ્યા હો તે એ જ નાનકડો છોકરો છે જેની સાથે તમે અહીં આવેલા.”

બીજું એક માતાને યાદ છે કે તેને કહેવામાં આવેલું: “એ ના ભૂલશો કે પહેલાં એ એક બાળક છે”. તે કહે છે: “મને એ સમયે બહુ અધરું લાગેલું, કારણ કે અમને તો આંખો સામે માત્ર તેની બેહારાશ જ દેખાતી હતી. હવે મેં એ સમજવાનું શરૂ કર્યું છે કે આ સાચું છે. તે પહેલાં એક નાનકડો છોકરો છે અને એની સાંભળવાની તકલીફ તો માત્ર એક નાની અડચણ છે.”

તમારી લાગણી કોઈ પણ હોય, તે સ્વીકારવાનું અને તેની બીજા સાથે આપ-લે કરવાનું અગત્યાનું છે, અને યાદ રાખજો કે તમને મદદ કરવા માટે ઘણી બધી સહાયતા મળી શકે છે. આ પુસ્તિકાના અંતમાં સંપર્ક માટેની વિગતો આપવામાં આવેલી છે.

મારું બાળક વાતચીત કેવી રીતે કરો?

બહેરાં (સાંભળવાની તકલીફવાળાં) બાળકો વાતચીત કરી શકે એવા ઘણા જુદા જુદા રસ્તા છે. ઘણાં બાળકો બોલીનો ઉપયોગ કરવાનું શીખશે, કેટલાંક ઈશ્વરાની ભાષાનો ઉપયોગ કરવાનું તો કેટલાંક બાળકો આ બંનેનો ઉપયોગ કરશે. તમે કઈ પદ્ધતિ વાપરો છો તે બહુ અગત્યાનું નથી, માત્ર તે તમારા માટે, તમારા બાળક અને તમારા કુટુંબ માટે કામ કરવી જોઈએ.

તમે અને તમારું બાળક વાતચીતની કઈ પદ્ધતિ વાપરશો તેનો નિર્ણય અત્યારથી કરવાની જરૂર નથી. તે તમારા બાળકની પોતાની જરૂરતો શું છે તેની ઉપર આધાર રાખશે. આ વિશે તમને સલાહ અને માહિતી આપી શકે તેવાં ઘણાં લોકો છે. આ પુસ્તિકાના અંતમાં સંપર્ક માટેની વિગતો આપવામાં આવેલી છે.

જ્યારે તમારું બાળક ઘણું જ નાનું હોય, ત્યારે તમારા બંને માટે ક્રમ કરે તેવી રીતે તેની સાથે વાતચીત કરતા રહેવાનું ચાલુ રાખવાનું અગત્યનું છે. એ ખાતરી કરવાનો પ્રયત્ન કરો કે તમે વાત કરતાં હો ત્યારે તમારા બાળકનું મોહું તમારી બરોબર સામે હોય અને ચહેરાના હાવભાવોનો ખૂબ વધારે પ્રમાણમાં ઉપયોગ કરો.

મારા બાળક માટે કોઈ ખાસ રમકડાં હોય છે?

બીજાં બધાં બાળકોની જેમ તમારા બાળકને પણ રમકડાં ગમશે. તમારે કોઈ ખાસ રમકડાં શોખવાની ચિંતા કરવાની જરૂર નથી, તેમને જે ગમે અને જેમાં રસ પડે તેવાં જ રમકડાં પસંદ કરો. બની શકે કે તમારા બાળકને ચમકતાં રંગોવાળાં, હલનયલન કરી શકે તેવાં અને જુદા જુદા આકારો તેમજ બનાવતવાળાં રમકડાં ગમે.

હું કોઈ બહેરાં લોકોને જાણતો જાણતી નથી.

મારું બાળક મોટું થશે તેમ તેના માટે આ સ્થિતિ કેવી બનશે?

મોટા ભાગનાં લોકોને બહેરાશ (કિ સાંભળવાની તકલીફી)નો કોઈ અનુભવ હોતો નથી. એક પિતાને યાદ છે કે તેમણે એવું વિચારેલું: “શું મારો દીકરો ફૂટબોલ રમી શકશે? શું બહેરાં લોકો રગળી રમે છે?”

બહેરાં (સાંભળવાની તકલીફવાળાં) બાળકો સ્કૂલે જાય છે, તેઓ રમત-ગમતો રમે છે, તે સ્કૂલ પૂરી થયા પણીની કલબોમાં જાય છે, ઘણાં આગળ વધીને ક્રોલેજ કે યુનિવર્સિટીમાં જાય છે કે સીધા કામે પણ લાગી જાય છે. કેટલાંક બહેરાં બાળકોનાં માતાપિતાએ કહેલા આ થોડાં વાક્યો છે:

“મારી દીકરી કોઈ જ વધારાની મદદ વગર દર અઠવાટિયે ભાઉનીજમાં જાય છે. તે હવે સિક્સર છે અને સારેભરમાં ગાઈઝમાં જવાની છે. તેને જ્યારે પહેલી વાર આ વાતનું નિદાન કરવામાં આવ્યું હતું ત્યારે તે આટલે સુધી પહોંચશે તેની કલ્યાણ હું ક્યારેય ન કરી શકી હોત. તે બધે જ પહોંચી વળે તેવી છોકરી છે.”

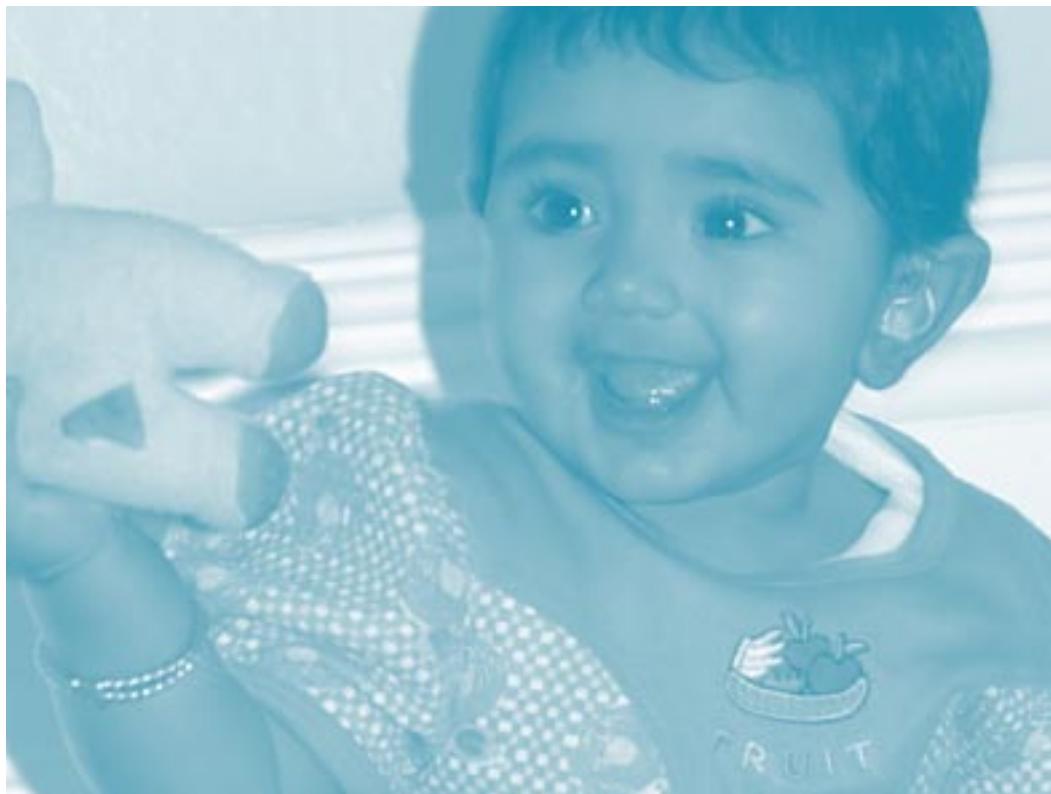
ન્યૂબોર્ન હિઅરીંગ સ્કીનિંગ પ્રોગ્રામ

“તે ખૂબ જ સરસ છેકરો છે (મોટા ભાગનો સમય), તેની પાસે ઘણી જ નિશ્ચય શક્તિ છે અને તેનું વ્યક્તિત્વ ઘણું જ શક્તિશાળી છે, તે ફૂટથોલ સ્ટેડિયમમાં બીજાં બધાં લોકેની જેમ જ મોટેથી અને ચોખા શબ્દોમાં બૂમો પાડે છે.”

“મારો દીકરો બધું જ કરી શકે છે. તે કષે જાય છે, કાર ચલાવે છે, લંજ કરી શકે, બાળકો કરી શકે. એક સામાન્ય જીવન જ! જ્યારે તેનું પહેલવાર નિદાન કરવામાં આવ્યું ત્યારે અમને આ બધી જ બીક હતી. શું બધું સામાન્ય રીતે થશે? વાતચીત કરવા માટે ઈશારાની ભાષાનો ઉપયોગ કરવા સિવાય અમારું જીવન બીજાંના જીવનની જેમ જ સામાન્ય છે.”

મારું બાળક કઈ સ્કૂલમાં જશે?

મોટા ભાગનાં બહેરાં (સાંભળવાની તકલીફવાળાં) બાળકો સ્થાનિક મુખ્ય પ્રવાહની સ્કૂલમાં જાય છે. કેટલાંક બાળકો મુખ્ય પ્રવાહની સ્કૂલમાં કેટલીક વધારાની સહાયતા મેળવે છે અને કેટલાંક બહેરાં બાળકો માટેની ખાસ સ્કૂલમાં જાય છે. તમારું બાળકની પોતાની વ્યક્તિત્વ જરૂરતો પૂરી થઈ શકે તેવી યોગ્ય મદદ તેને સ્કૂલમાં મળી રહે તે અગત્યનું છે.

કઈ સહાયતા મળી શકે તેમ છે?

તમારો ઓડિયોલોજી વિભાગ તમને સહાયતા આપવાનું ચાલુ રાખશે. તેઓ તમારી સ્થાનિક એજયુકેશન સર્વિસ (શિક્ષણ સેવા)નો પણ સંપર્ક કરશે અને નિષ્ણાત સહાયક કાર્યકર તમારો સંપર્ક કરે તેવી ગોટવણ કરી આપશે. આ ટીચર ઓફ થેફ (બહેરાં બાળકોના શિક્ષક) અથવા અરલી યર્સ (શરૂઆતનાં વર્ષો)ના સહાયક કાર્યકર હોઈ શકે. આ કોણ હશે તે તમારો ઓડિયોલોજી વિભાગ તમને કહી શકશે.

આ કાર્યકરનું કામ તમને, તમારા બાળકને અને તમારા બાળીના કુટુંબીજનોને સહાયતા કરવાનું (ટિકો આપવાનું) છે. તેઓ તમારા પ્રશ્નોના જવાબ આપવાનો પ્રયત્ન કરશે, વાતચીતની પદ્ધતિ વિશે ચર્ચા કરશે અને વહેવારિક મદદ આપશે. તેઓ સોશિયલ સર્વિસીસ તરફથી મળતી સહાયતા સહિત તમારા વિસ્તારમાં મળી શકતી બીજી સહાયતા વિશે પણ કહી શકશે.

તમને અને તમારા બાળકને સહાયતા આપી શકે તેવી બીજી અનેક સેવાઓ અને સંસ્થાઓ છે. તમારા સહાયક કાર્યકરને અથવા ઓડિયોલોજી વિભાગને વધારે માહિતી માટે પૂછી જુઓ.

નેશનલ ટેફ સિલિન્સ સોસાઈટી (એન.ડી.સી.એસ.) પાસે બહેરાં (સાંભળવાની તકલીફવાળાં) બાળકોનાં માતાપિતા માટેની એક હેલ્પલાઇન છે. તેનો સંપર્ક કરવાની વિગતો આ પત્રિકાના અંતમાં આપવામાં આવેલી છે. તેમના અનુભવી સલાહકારો, તમને હોઈ શકે તેવા હોઈ પડુ પ્રશ્નોનો જવાબ મેળવવામાં મદદ કરી શકશે અને તેઓ તમને સ્થાનિક સહાય જૂથોના નેટવર્ક દ્વારા અન્ય બહેરાં બાળકોનાં માતાપિતા સાથે સંપર્ક પણ કરાવી આપી શકે છે.

ન્યૂબોર્ડ લિએરીંગ સ્કીનિંગ પ્રોગ્રામ

ન્યૂબોર્ડ

વધારે માહિતી

નામ:.....

સરનામું:.....

પોસ્ટકોડ:.....

કૃપા કરીને મને આ મોકલી આપો (કૃપા કરીને નીચેના ખાનામાં ટિક્ક કરો)

Family Information Pack (સમગ્ર ફુલ્ટ માટેની માહિતી સામગ્રી) *

જુદા જુદા પ્રકારની સાંભળવાની તકલીફે, વાતચીતની પદ્ધતિઓ, શિક્ષણ, ટેક્નોલોજી, નાણાંત્રીય મદદ અને એન.ડી.સી.એસ.ની જુદી જુદી સેવાઓ વિશે માહિતી.

Understanding Deafness (બહેરાશ વિશે સમજણ મેળવવી) *

જુદા જુદા પ્રકારની સાંભળવાની શક્તિની તપાસો અને સાંભળવાની તકલીફે વિશે વર્ણન કરતી પુસ્તિકા.

A Guide to Hearing Aids (સાંભળવાનાં મશીનો વિશેની માર્ગદર્શિકા) *

બાળકો માટેનાં જુદા જુદા પ્રકારનાં સાંભળવાનાં મશીનો વિશે, તે કેવી રીતે ક્રમ કરે છે અને તેની જાળવણી કેવી રીતે કરવી તે વિશેની માર્ગદર્શિકા.

* માત્ર અંગ્રેજમાં જ મળી શકે છે

નેશનલ ડેફ ચિલ્ડ્રન્સ સોસાઈટી

બાળવયમાં થતી બહેરાશ (સાંભળવાની તકલીફે) વિશે અને એન.ડી.સી.એસ. તમને કેવી રીતે મદદ કરી શકે તે વિશે તમને જો વધારે માહિતી જોઈતી હોય, તો કૃપા કરીને ઉપરનું ફોર્મ ભરીને આ સરનામે મોકલી આપો:

The National Deaf Children's Society

15 Dufferin Street,
London,
EC1Y 8UR

તમે નીચેની રીતે પણ એન.ડી.સી.એસ.નો સંપર્ક કરી શકો છો:

મફત ફોનની હેલ્પલાઇન: 0808 800 8880 (વોર્ટસ/ટેક્સ્ટ)

ઈ-મેઈલ: helpline@ndcs.org.uk

ફેક્સ: 020 7251 5020

વેબ: www.ndcs.org.uk

જો તમે અમારી હેલ્પલાઇન સાથે ગુજરાતી અથવા બીજી કોઈ ભાષામાં વાત કરવા માગતાં હો, તો કૃપા કરીને ફેન કરીને તમારી પરંદગીની ભાષા અમને કહો અને તમારો ટેલિફોન નંબર આપો (આ તમારે અંગ્રેજમાં કહેવું પડશે). અમે થોડી મિનિટો બાદ તમને દુભાષિયા મારફતે ફરી પાછો ફેન કરીશું.

આ વિસ્તાર આ કાર્યક્રમમાં ભાગ લઈ રહ્યો છે

NHS | NEWBORN HEARING
SCREENING PROGRAMME

ન્યૂબોર્ન હિન્દારીંગ સ્ક્રીનિંગ પ્રોગ્રામ

સ્થાનિક સંપર્કો:

THE NATIONAL
DEAF CHILDREN'S
SOCIETY

નીચેના દારા પ્રકાશિત: The National Deaf Children's Society

15 Dufferin Street, London EC1Y 8UR

મફત ફોનની ટ્રેલ્ફલાઇન: 0808 800 8880 (વોઈસ/ટેક્સ્ટ)

ફેક્સ: 020 7251 5020 **E-મેલ:** helpline@ndcs.org.uk

ઓનસાઈટ: www.ndcs.org.uk

©Copyright of this leaflet is the property of the Department of Health.

February 2006